

BM.Országos Rendőrfőkapitányság.

Szám: 50-9/14/1958.

Melléklet: 1 drb.

BM. ORFK. VEZETŐ KÖZBIZTONSÁGI HELYETTESÉNEK

. 14. .sz.

UTASÍTÁSA.

Budapest, 1958. december hó 15-én.

Tárgy: A közrendvédelmi szervek közlekedésrendészeti tevékenységének fokozása.

A főváros folyamatosan növekvő forgalma az adott utviszonyok és városrendészeti adottságok mellett fokozódó baleseti veszélyt jelent. A megnövekedett forgalom maga után vonja a balesetek számának emelkedését is. A Budapesti Közlekedésrendészeti Osztály komoly erőfeszítéseket tesz a balesetek megelőzésére, a baleseti okok felszámolására. A közlekedésrendészeti szervek megelőző tevékenysége azonban, szervezeti sajátosságánál fogva, a kívánt eredmények eléréséhez nem elegendő.

A közlekedés rendjének ellenőrzése, valamennyi rendőr feladatát képezi. Így különösképpen a közrendvédelmi szervek feladata, hogy az egyéb közrendvédelmi feladatok ellátása mellett a forgalom biztonságának megszilárdítását elősegítse.

A közrendvédelmi szervek közlekedésrendészeti tevékenységét vizsgálva megállapítottam, hogy nem tesznek meg mindent a balesetek megelőzése érdekében. Jelenleg a közrendvédelmi apparátus nem nyújt megfelelő segítséget a balesetek számának csökkentéséhez, a forgalomban résztvevő járművezetők és gyalogjárók közlekedési fegyelmének megszilárdításához.

A közrendvédelmi szervek a mindennapi feladat ellátása során a város közlekedésében élnek. A közlekedési fegyelem megszilárdítása szolgálati feladatot képez, de ezen túlmenően a járművek vezetői és a gyalogjárók elvárják, hogy a rendőrség szolgálatban lévő közegai segítsék őket a közlekedésben. Több segítséget és nevelést várnak az állománytól, mint amit az jelenleg nyújt.

A főváros közlekedési fegyelmének megjavítása érdekében a közrendvédelmi állomány tevékenységének fokozására az alábbiakat rendelem el.

1./ Minden szolgálatba vezényelt rendőr köteles szabálysértés észlelése esetén az elkövetett szabálysértés súlyának megfelelő intézkedést fogantatosítani.

2./ Az intézkedések során valamennyi beosztott maximális mértékben alkalmazza a nevelő jellegű figyelmeztetést, a 3/1958. sz. utasításom rendelkezései szerint.

3./ A balesetek megelőzése érdekében a nagyforgalmu utkeresztvezdéseken - ahol forgalomirányítás nincs - a közrendvédelmi beosztottak mozgóőrszem és járőrszolgálatot ellátó tagjai /a kmb- kivételével/ kötelesek csúcsforgalmi időben forgalom átsegítő, irányító tevékenységet végezni a közlekedésrendészeti osztály javaslatára és a Főkapitányság Vezetője Közbiztonsági Helyettesének jóváhagyása alapján.

4./ A parancsnokok szolgálatba való vezénylés alkalmával kötelesek a terület sajátosságának megfelelő közlekedésrendészeti eligazításokat tartani. Az eligazítások során ismertetni kell a beosztottakkal szolgálati helyük közlekedésrendészeti szabályait, valamint azt, hogy milyen természetű szabálysértések fordulnak elő a leggyakrabban, melyek azok, amelyekből a legtöbb baleset következik be.

5./ A közrendvédelmi állomány előtt részletesen ismertetni kell a szabálysértések esetén követendő eljárások módját, valamint azt, hogy a különböző szabálysértések eseteiben, milyen felelősségrevonó intézkedést alkalmazhatnak.

6./ A közrendvédelmi állomány továbbképzése céljából - utasításommal egyidejűleg - közlekedésrendészeti tananyagot bocsátok a parancsnokok rendelkezésére. A kiadott tananyagot az alapvizsga rendszerű kiképzés folyamán fokozott mértékben kell ismertetni és elsajátíttatni. A közrendvédelmi állomány azon tagjai számára, pedig, akik alapvizsga-rendszerű oktatásban nem vesznek részt, a tananyagot szervezett foglalkozás keretében haladóktalanul továbbképzés tárgyává kell tenni.

Elvárom a parancsnok és beosztott elvtársaktól, hogy a közlekedési balesetek megelőzése érdekében minden eszközt felhasználjanak a közúti forgalomban résztvevők fegyelemre nevelésére.

Jelen utasításomat az egész közrendvédelmi állomány előtt ismertetni kell.

Kiadmány hitelesül: Solymosi József r.ezredes s.k.
ORFK.Vezetőjének Közbiztonsági Helyettese.
/Hor. nok János r.sz. 1958. 9. 14.

50-9/14/1958.

M e l l é k l e t

az ORFK. Vezető Közbiztonsági Helyettesének .14. számú utasításához.

Tárgy: A közrendvédelmi rendőrök legfontosabb közlekedésrendészeti feladatai.

Az intézkedés módszerei.

Mint minden rendőri intézkedésnél, a közlekedési szabálysértések esetén foganatosítandó eljárás során is, határozott, udvarias fellépést kell tanusítani. A szabálysértővel szemben a rendőr soha nem lehet indulatos. A rendőr intézkedés közbeni magatartása és fellépése jó, vagy rossz irányban befolyásolhatja az elkövető személy magatartását, az intézkedés segítő készségének elbírálását. Nem szabad a szabálysértőben bűnözőt látni, hanem úgy kell értékelni, hogy állampolgári kötelezettség megszegéséről, emberi mulasztásról van szó. Ezért a fellépés sem lehet támadó jellegű, hanem mindig jóindulatu, segítő készségű.

Szabálysértés észlelése esetén az intézkedő rendőrt határozott módon jelezze a jármű vezetőjének, hogy őt meg akarja állítani. Tartózkodni kell a bizonytalan, félreértésekre okot adó jelzések alkalmazásától. Igen fontos követelmény, hogy a leállított gépjármű vezetőjét, vagy a gyalogosan közlekedő személyt a rendőr a napszaknak megfelelően köszöntse. Ezt követően közölni kell a szabálysértő személlyel, hogy miért állította meg, milyen szabálysértést követett el. Igen helytelen intézkedési mód az, amikor a szabálysértésért megállított gépjármű esetében a rendőr előbb átvizsgálja az okmányokat, majd műszaki ellenőrzést tart és csak az után közli, hogy a leállítás lényegében a már előbb elkövetett szabálysértés miatt történt. Ilyen esetben a gépjármű vezetője nem a jó szándékot látja a rendőrben, hanem úgy vélekedik, hogy a már elkövetett szabálysértése mellő, még újabb szabálysértéseket igyekszik keresni. Ez a módszer megengedhetetlen, mert rontja a rendőrség és a dolgozók közötti viszonyt.

A szabálysértési intézkedések során igen lényeges a személyi elbírálás. Ha azt látja a rendőr, hogy a szabálysértő a rendőr fellépését, intézkedését elismeri, továbbá elismeri, hogy a rendőr által közölt szabálysértést elkövette, tehát magatartásából látható, hogy cselekménye nem volt szándékos, akkor az eljárás során a legenyhébb intézkedési módot kell alkalmazni. Ilyen esetben a rendőr által alkalmazott figyelmeztetés nagyobb eredménnyel jár, mint esetleg a helyszínbírságolás, vagy feljelentés alkalmazása.

Az intézkedő rendőrnek különös gondot kell fordítani arra, hogy a cselekmény elkövetésének súlya és az elkövető személy mérlegelése alapján helyes intézkedési módot válasszon meg.

./.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a figyelmeztetés, mint alapvető rendőri intézkedés módszerét jelenti. Az eljárások során tehát a lehetőséghez mérten figyelmeztetéseket kell alkalmazni, mert nem cél az állampolgárok feljelentése és azon keresztül a büntetése.

Természetes, hogy a figyelmeztetés eszközével abban az esetben éljen, amikor annak eredményessége biztosítottnak látszik. A közlekedés biztonságára komolyabb veszélyt jelentő szabálysértések esetében meg van a lehetőség a helyszíni pénzbírság alkalmazására is. A helyszínbírságolás már komolyabb felelősségrevonás, ezért nagy gondot kell fordítani arra, hogy a fennálló szabályok értelmében történjen. A helyszínbírságolás alkalmazását és annak módját a 3/1958. ORFK.Vezető Közbiztonsági Helyettesi utasítás tartalmazza.

A rendőrség nevelő jellegű intézkedései mellett meg van a lehetőség komolyabb felelősségrevonás alkalmazására is. Ennek eszköze a szabálysértési feljelentés. Azokban az esetekben, amikor a cselekmény súlyánál fogva figyelmeztetést, vagy helyszínbírságolást alkalmazni nem lehet, feljelentést kell eszközölni. A feljelentést gépjárművezetők esetében betétlap elvételével kell megtenni. A betétlap kitöltött állapotban van a gépjárművezetői igazolványba. Szabálysértés esetén az eljáró rendőr egy betétlapot kivesz és bejegyzí a betétlap rendszámrovatába, annak a gépjárműnek a rendszámát, amelyet a szabálysértés elkövetése alkalmával vezetett a gépjármű vezetője. A betétlap azt a célt szolgálja, hogy a már előre bejegyzett adatok birtokában megrövidíti a helyszíni intézkedés idejét. A betétlap hátlapjára kell feljegyezni az elkövetés időpontját, helyét, valamint azt, hogy milyen szabálysértést követett el a gépjármű vezetője. A helyszíni intézkedés befejezése után a rendőr útjára bocsátja a gépjármű vezetőjét, majd szolgálatból való bevonulása után a betétlap alapján teszi meg feljelentését. A feljelentés mellé csatolni kell a bevont betétlapot is.

A jogszerűen intézkedő rendőr tevékenységét a szabálysértő gépjárművezető, vagy gyalogos általában nem akadályozza. A rendőr, képzettségénél fogva a helyszínen megmagyarázza a szabálysértés voltát, az elkövetett szabálysértés veszélyességét, ami feltétlen felelősségérzetet kelt a gépjármű vezetőjében. Ha a rendőr megfelelő udvariassággal lép fel és a törvényes kereteken belül intézkedik, nem kerül sor a helyszínen különböző vitákra. Mind e mellett előfordul, hogy arrogáns gépjárművezetők szembehelyezkednek a rendőr intézkedésével, vitát provokálnak és a legkisebb jelentőségű szabálysértések miatt is komoly nézeteltérésre kerül sor, esetként a rendőr metámadására, vagy sértegetésére. Ilyen esetben a rendőr köteles eljárni a karhatalmi szabályzatban előírt eljárási mód szerint, vagyis a rendőr személyét sértegető megtartás, vagy támadás esetén a gépjármű vezetőjét elő kell állítani. Az előállítás foganatosítása a közlekedésrendészeti intézkedések terén is azonos okok miatt történhet, mint az egyéb rendőri eljárási okoknál. Általában az a tapasztalat, hogy ittasság esetén, vagy jogtalan intézkedés esetén kerül sor az ellenszegülésre.

A helyszínbírságolásoknál, azok alkalmazásánál szükséges tudnivaló, hogy azt a személyt, aki a helyszínbírságolást megtagadja, fel kell jelenteni. Semmi esetre sem léphet vissza megkezdett intézkedéséről a rendőr. Helytelen és a rendőri intéz-

kedést lejárató módszer, amikor az intézkedő rendőr helyszinbirságot akarja a szabálysértőtől, de mivel az arra hivatkozik, hogy nincs nála pénz, vagy egyszerűen kijelenti, hogy ő nem hajlandó fizetni, inkább jelentsék fel, akkor a rendőr, figyelmeztetés alkalmazásával eláll a további eljárástól. Mint az előzőekben utalva van arra, hogy a rendőr helyszini megítélésé alapján járjon el, úgy ez esetben is megilleti a rendőrt az a jog, hogy pl. egyszerű dolgozó birságot akarja eszközölni, amit az el is fogad, azonban anyagi körülményei miatt a helyszinen nem tud fizetni, ezért a feljelentés alkalmazása válna szükségessé. Ha a rendőr megfelelő politikai képzettséggel és előrelátással itéli meg a helyzetet, úgy az a helyes eljárás, ha ilyen esetben a figyelmeztetés alkalmazása mellett marad és a helyszinbirságolás végrehajthatatlansága miatt nem tesz feljelentést.

A gépjárművezetőkkel szemben alkalmazott intézkedések egyik legsúlyosabb formája az ellenőrzőlap bevonása. Az ellenőrzőlap bevonásának eseteit a KRESZ. 122.§-a tartalmazza.

1./ A gépjárművezetői igazolvány kiállításával egyidejűleg 1. és 2. számú "ellenőrzőlap"-ot is ki kell állítani. A gépjárművezető részére a gépjárművezetői igazolvány kiadásakor az ellenőrzőlapokat át kell adni. Ellenőrzőlap nélkül a gépjárművezetői igazolvány nem érvényes.

2./ A rendőr az 1.számú ellenőrzőlapot a gépjárművezetőtől elveszi és jelentésével együtt az ügy elbírálására illetékes rendőri hatóság hoz felterjeszti, ha a gépjárművezető

- a./ személysérüléssel járó balesetet okoz;
- b./ a gépjárművet ittasan, illetve szeszestől /más hasonló szer/ hatása alatt lévő állapotban vezeti;
- c./ a gépjárművet megengedettnél nagyobb sebességgel vezeti;
- d./ a közlekedési balesetet - amennyiben rendőr a helyszinen nem intézkedett - 24 órán belül a rendőri hatóságnál nem jelenti be;
- e./ a forgalmat irányító rendőr, vagy jelzőlámpa tilos jelzését nem veszi figyelembe;
- f./ gépjárművel szabálytalanul kanyarodik;
- g./ a személy- vagy vagyonbiztonságot súlyosan veszélyeztető más szabálytalanságot követ el.

3./ A rendőri hatóság megvizsgálja, hogy az 1.számú ellenőrzőlap bevonása indokolt-e, ha igen, azt bevonja és a gépjárművezető részére a 3.számú ellenőrzőlapot adja ki.

4./ Amennyiben a gépjárművezető a /2/ bekezdésben felsorolt valamelyik cselekményt, illetve mulasztást újból elköveti, a rendőr a 2.számú ellenőrzőlapot elveszi és a rendőri hatósághoz felterjeszti.

./.

5./ A rendőri hatóság megvizsgálja, hogy a 2.számú ellenőrzőlap bevonása indokolt-e, ha igen, azt bevonja és figyelmezteti a gépjárművezetőt, hogy a 3.számú ellenőrzőlapnak a hatóság által történt esetleges bevonása a gépjárművezetői igazolvány ideiglenes vagy végleges visszavonásával jár.

6./ Ha a rendőr a /2/ bekezdésben említett valamelyik cselekmény, illetve mulasztás miatt a 3.számú ellenőrzőlapot elveszi, a gépjárművezető útját csak telephelyére, illetve amennyiben a gépjárművén rakományt szállít, csak a rakomány rendeltetési helyére és innen telephelyére folytathatja.

7./ A rendőri hatóság megvizsgálja, hogy a 3.számú ellenőrzőlap bevonása indokolt-e, ha igen, azt a gépjárművezetői igazolvánnyal együtt bevonja, egyúttal az illetékes közlekedésrendészeti osztályhoz a gépjárművezetői igazolványnak ideiglenes, vagy végleges visszavonása iránt javaslatot tesz.

8./ Az ellenőrzőlap bevonása tárgyában annak átvételétől számított hatvan napon belül határozni kell.

9./ Ha a közlekedésrendészeti osztály a gépjárművezetői igazolványt ideiglenesen /feltételtől függően/ vagy határozott időre vonta vissza, a feltétel bekövetkezte, illetve a határidő lejárt után a gépjárművezető részére a gépjárművezetői igazolványt 1. és 2.számú ellenőrzőlappal ki kell adni.

10./ Az ellenőrzőlapok kiállításának díját a belügyminiszter állapítja meg."

Ellenőrzőlap bevonása esetén szigorúan ragaszkodni kell a KRESZ. által előírt szabálysértési esetekhez. A bevont ellenőrzőlapok elismeréseként a gépjárművezetői okmányok, hatósági jelzések bevonását, igazoló, átvételi igazolást kell adni a gépjármű vezetőjének.

A legsúlyosabb eljárási mód gépjárművezetőkkel szemben, a gépjárművezetői igazolvány visszavonása. A visszavonás eseteit a KRESZ. 128. a az alábbiak szerint határozza meg.

"1./ A gépjárművezetői igazolványt a gépjárművezető állandó lakóhelye szerint illetékes közlekedésrendészeti osztály bírói ítélet hiányában is ideiglenesen, határozott időre, vagy véglegesen visszavonhatja.

2./ A vezetői igazolvány ideiglenesen, határozott időre, vagy véglegesen vonható vissza, ha

a. a gépjárművezető betegség, testi, szellemi, vagy érzékszervi fogyatékoság miatt a vezetésre tartósan, vagy állandóan képtelenné vált;

b./ a gépjárművezető olyan cselekményt követ el, vagy olyan magatartást tanúsít, amely a rendelkezésre álló adatok szerint megbízhatóságát, közbiztonsági, közrendészeti vagy közlekedésrendészeti szempontból kétségesse teszi;

./.

c./ a gépjárművezető a gépjárművet a megengedettnél nagyobb sebességgel vezette;

d./ a személy- vagy vagyonbiztonságot súlyosan veszélyeztette;

e./ az igazolvány adatai /fénykép, személyleírás, stb./ a személyazonosság ellen bizonyítanak;

f./ az igazolvánnyal tulajdonosa hibájából, vagy más módon visszaéltek.

3./ A gépjárművezetői igazolvány határozott időre való visszavonásának időtartama öt évnél hosszabb nem lehet.

4./ Ideiglenesen, vagy véglegesen - esetleg határozott időre - azonnal vissza kell vonni a gépjárművezetői igazolványt, ha a gépjárművezető

a./ olyan balesetet okozott, amely valakinek a halálát idézte elő;

b./ a segélynyújtási kötelezettséget olyan esetben mulasztotta el, amikor a balesetet ő okozta;

c./ szolgálatot teljesítő közbiztonsági közeget gázolt el;

d./ 3.számu ellenőrzőlapját a rendőri hatóság bevonta.

5./ Ideiglenesen visszavont gépjárművezetői igazolvány végleges visszavonása, vagy visszaadása tekintetében az eljárás jogerős befejezése után kell határozni. A jogerős bírói ítélet alapján meghatározott időtartamra történő visszavonás kezdetét az ítélet jogerőre emelkedésétől kell számítani.

6./ Aki gépjárművet ittasan vagy szeszestől /más hasonló szer/ hatása alatt vezet, attól - fellebbezésre és az eljárás során mellékbüntetésként alkalmazott vezetéstől eltiltásra tekintet nélkül - a gépjárművezetői igazolványt legalább három hónapi időtartamra vissza kell vonni.

7./ Véglegesen vissza kell vonni a gépjárművezetői igazolványt az iszákosnak minősülő gépjárművezetőtől. A gépjárművezetőt iszákosnak kell tekinteni, ha ittás vezetés miatt megelőzően két ízben már büntetve volt.

8./ A közlekedésrendészeti osztály azt, akitől a gépjárművezetői igazolványt ideiglenesen vagy határozott időre vonta vissza, határozatában egyidejűleg a megfelelő tanfolyam hallgatása után vagy anélkül újabb vizsga letételére is kötelezheti.

9./ A közlekedésrendészeti osztály e. §. alapján hozott határozata ellen a Belügyminiszterhez benyújtott fellebbezésnek nincs halasztó hatálya."

A közrendvédelmi elvtársak gépjárművezetői igazolványt a helyszínen nem vehetnek el a gépjárművek vezetőitől /még ittás-ság esetében sem/. A helyes eljárási mód az, ha ilyenkor a közlekedésrendészeti osztály segítségét kéri az intézkedés végrehajtásához, közlekedési járó kihívásával. Ha ez nem lehetséges, akkor az URH. szolgálat segítségét kell igénybe venni.

./.

Eljárás közlekedési baleset helyszíni biztosításánál.

A baleset helyszínére érkező rendőr első és legfontosabb feladata, a sérültet, vagy sérülteket elsősegélynyújtásban részesíteni. Ezt követően, ha szükséges orvos igénybevétele a helyszínen és a mentők értesítése. Az elsősegélynyújtás befejezése után gondoskodni kell arról, hogy a baleset helyszínén keletkezett nyomok változatlanok maradjanak. Ezért a kíváncsiskodó embereket távol kell tartani a baleset szűk helyszínétől. A következő feladat a tanúk személyadatainak megállapítása, valamint a balesetet okozó járművezetőnek, vagy gyalogosnak a személyadatainak megállapítása. E feladatok ellátása közben intézkedni kell a baleseti helyszínelő járőr értesítéséről. Az értesítés-adás városban nyilvános távbeszélőn, ha ez nincs, magán távbeszélőn keresztül történik. Az értesítésadás során az alábbiakat kell közölni a baleseti járőrrel:

- 1./ A jelentő neve, rendfokozata, beosztási helye,
- 2./ Hol, mikor történt a baleset, pontosan meg kell határozni kerület, utca, házszám, vagy utcakereszteződés szerint a baleset helyét,
- 3./ mi történt, itt le kell írni, hogy milyen természetű baleset történt, személyi sérülés van-e, milyen jármű okozta a balesetet, az intézkedő rendőr milyen intézkedéseket fogantatosított.

A helyszín biztosítása során meg kell akadályozni, hogy a balesetet okozó gépjármű vezetője akár a helyszínen, akár a gépjárműben változtatást eszközöljön, vagy a tanúkkal összebeszéljen.

Fenti intézkedések megtétele után a közrendvédelmi rendőrnek meg kell várnia a helyszínen a baleseti járőr megérkezését és az általa felvett adatokat át kell adni tapasztalatairól és helyszíni értesüléseiről. A baleseti járőrt tájékoztatni kell.

A gépjárművezetőkre vonatkozó legfontosabb szabályok.

Járművek sebessége.

1./ Járművel mindenkor csak olyan sebességgel szabad haladni, amely mellett a jármű közlekedése biztonságos és a vezető járművének ura maradhat. A jármű közlekedése akkor biztonságos, ha vezetője - abban az esetben, ha a többi jármű vezetői és a gyalogjárók is megtartják a rájuk vonatkozó közlekedési szabályokat, - baleset előidézését el tudja kerülni, valamint - ha a személy- és vagyonbiztonság megköveteli és erről a körülményről a vezető idejében tudomást szerezhetett - járművét meg tudja állítani.

2./ Lakott területen kívül - a biztonságos közlekedésre vonatkozó szabályok megtartása mellett - a járművek legfeljebb a következő km/órában meghatározott sebességgel közlekedhetnek:

- a./ autóbusz 60 km.
- b./ csoportos személyszállításra használt teherautó, valamint pótkocsit vontató autóbusz 50 km.

./.

- c./ pótkocsit vontató, robbanóanyagot vagy robbantószeret szállító fuvott gumiabroncsu teherautó 40 km.
- d./ pótkocsis vontató 30 km.
- e./ tömör gumiabroncsu gépjármű 20 km.
- f./ munkagép és gumiabroncs nélküli pótkocsis vontatmány 10 km.

3./ Lakott területen - a biztonságos közlekedésre vonatkozó szabályok megtartása mellett - a járművek legfeljebb a következő km/órában meghatározott sebességgel közlekedhetnek:

- a./ fuvott gumiabroncsu személyszállító gépjármű /motorkerékpár, személyautó, autóbusz/ 3 t összsúlyt meg nem haladó teherautó és 23 órától reggel 4 óráig minden teherautó . . . 50 km.
- b./ fuvott gumiabroncsu 3 t összsúlyt meghaladó teherautó 4 órától 23 óráig 40 km.
- c./ pótkocsit vontató, robbanóanyagot vagy robbantószeret szállító fuvott gumiabroncsu teherautó 30 km.
- d./ pótkocsis vontató, tömör gumiabroncsu gépjármű 20 km.
- e./ munkagép és gumiabroncs nélküli pótkocsis vontatmány 10 km.

4./ A személyszállításra szolgáló kocsik és szekerek óránként legfeljebb 20 km-es sebességgel közlekedhetnek. Társzekerék és egyéb, nem gumiabroncsu teherszállító járművek városokban, valamint robbanóanyagot vagy robbantószeret szállító nem gumiabroncsu járművek mindenütt csak lépésben haladhatnak.

5./ Kerékpáros lakott területen - ha csak nem külön kiépített kerékpárúton közlekedik, - óránként legfeljebb 20 km-es sebességgel haladhat, még akkor is, ha az uttest teljesen szabad.

6./ A villamos és a trolleybusz sebességére a közlekedés- és postaügyi miniszter és a belügyminiszter által jóváhagyott menetsebességi utasítás az irányadó.

Sebességkorlátozások.

A fokozott figyelemmel való közlekedés azt jelenti, hogy a gépjárművek részéről km-ben meghatározott sebességkorlátozás előírva nincs. Mindig az adott útvonal forgalma határozza meg, hogy milyen sebességgel közlekedhet a gépjármű vezetője a lakott területen megállapított legalacsonyabb sebességen belül. Például a villamos járdaszigetek mellett való elhaladás esetében, csúcsforgalmi idő alatt, amikor az utazni szándékozók teljesen betöltik a járdaszigetet és a járdáról a járdaszigetre való átkelés nagy számban történik, a jármű vezetőjének szükség esetén 5 km-re is le kell csökkenteni a sebességét, sőt, ha szükséges, meg is kell állni.

./.

Ugyanennél a példánál előfordulhat, hogy a járdaszívet teljesen üres, forgalom nincs, ekkor a gépjármű vezetője a lakott területen belül megengedett sebességgel is közlekedhet. Mindkét esetben megállapítható a gépjárművezető különös figyelemmel és fokozott óvatossággal történő vezetése.

/KRESZ. 39.§.-a:/

1./ Járművel az alábbi helyeken és esetekben - a biztonságos közlekedésre vonatkozó szabályok megtartása mellett - különös figyelemmel és fokozott gondossággal kell haladni:

a./ országos főútvonalon, továbbá első-, második- és harmadrendű főútvonalon, szilárd burkolatu útvonalon, az alacsonyabbrendű utvonalak kereszteződéseinél és torkolatainál, kivéve, ha a forgalmat rendőr vagy jelzőlámpa irányítja és részére szabad utat jelez;

b./ utkanyarulatnál;

c./ hídfőnél, alagút vagy aluljáró ki- és bejáratánál;

d./ 10 %-nál meredekebben lejtő úton lefelé haladás esetén;

e./ ahol a vezető a szabad kilátásban akadályozva van /nagyrakományú jármű mellett elhaladáskor, dombtető előtt, stb./;

f./ iskola, kórház, vagy egyéb nagyobb látogatottságú épület és hely mellett;

g./ járdaszívet mentén;

h./ veszélyt jelző vagy hangjelzést tiltó táblával megjelölt helyen;

i./ kijelölt gyalogátkelő helyen;

j./ villamos-, trolleybusz- vagy autóbuszmegállóhelynél, a megállóhelyek járdaszíveti és a járda közötti részen.

2./ A villamos, trolleybusz- és autóbuszmegállóhelyek járdaszíveti és a járda közötti részen, valamint a sávval kijelölt gyalogátkelőhelyen a gyalogjáróknak elsőbbségük van az uttesten haladó járművekkel szemben.

3./ 15 km-es sebességgel szabad haladni:

a./ egyenrangú utvonalak kereszteződéseinél és torkolatainál, kivéve, ha a forgalmat rendőr vagy jelzőlámpa irányítja, és részére szabad utat jelez;

b./ utelágazásnál;

c./ gödrös, sikos, sáros, valamint javítás alatt álló uttesten, illetve hidon, továbbá keskeny, nagyforgalmú útvonalon,

d./ elromlott jármű lakott területen való vontatása esetén;

e./ rendkívüli forgalom /katonai, vagy egyéb felvonulás, temetés, vásár, stb./ esetén;

./.

f./ ijedező állattal, vagy szabadon hajtott állatcsoporttal való találkozás esetén.

4./ Óránként legfeljebb 5 km-es /lépésnek megfelelő/ sebességgel szabad haladni:

- a./ kapukon ki-, vagy behajtásnál;
- b./ vasuti átjáróra ráhajtás előtt;
- c./ jobbra kis ívben, balra nagy ívben való kanyarodás, valamint megrördülés és tolatás esetén;
- d./ sűrű ködben, vagy porban;
- e./ alacsonyabbrendű utvonallról magasabbrendű utvonallra ráhajtás alkalmával, kivéve, ha a forgalmat rendőr vagy jelzőlámpa irányítja és részére szabad utat jelez.

5./ Azon a helyen, ahol a haladás sebességét km/órában megállapító rendelkezés van érvényben, a vezetőnek a rendelkezéshez alkalmazkodnia kell.

Az utvonalak rangsorolása.

A városi forgalom szervezettebbé tétele érdekében a közlekedésrendészeti főhatóságok a nagyforgalmu utakat, típusuk szerint osztályozták. Az áthaladási elsőbbség biztosítása szempontjából van nagy jelentősége az utvonalak rangosorolásának.

Az utvonalak rangsora a következő:

- 1./ országos főutvonal,
- 2./ elsőrendű főutvonal,
- 3./ másodrendű főutvonal,
- 4./ harmadrendű főutvonal,
- 5./ mellékutvonalak.

Tudni kell, hogy a közuti forgalom szempontjából utkereszteződéseknel, uttorkolatoknál, utelágazásoknál mindig a magasabbrendű utvonalon haladó járműnek van áthaladási elsőbbsége. Az országos első- és másodrendű főutvonalra való ráhajtás előtt az alacsonyabbrendű utvonallról érkező járműveknek meg kell állni,

meggyőződni a ráhajtás veszélytelenségéről. A magasabbrendű főutvonalra való ráhajtást csak akkor szabad megkezdeni, ha a forgalmat nem akadályozzák. A harmadrendű főutvonalra való ráhajtás előtt megállni nem kell, azonban a sebességet 5 km-re kell csökkenteni. Itt csak akkor kell megállni, ha a harmadrendű főutvonalon haladó forgalmat a ráhajtással akadályozzák.

A különböző utvonal típusokat jelzőtáblákkal jelölik. Egyenrangú utvonalak kereszteződésben annak a járműnek van áthaladási elsőbbsége, amely előbb ért a kereszteződéshez. Ha egyszerre érkeznek, a vezető jobbkéze felől érkező járműnek van áthaladási elsőbbsége.

./.

A járművek kivilágítása.

A közúti forgalomban résztvevő járműveket szürkülettől napkelteig meg kell világítani. Ez az időpont általában egybeesik a városi közvilágítás bekapcsolásával.

Lakott területen belül, amennyiben a közvilágítás kielégítő, városi lámpát kell használni. Ha a közvilágítás nem kielégítő, tompított fényű, vagy lefelé vetített reflektort szabad használni.

A közvilágítás kielégítő, ha a közvilágítás lámpáinak fénycsóvája összeér, illetve a két lámpa közötti területen árnyékolt rész nincs.

Nem kielégítő a közvilágítás, ha a közvilágítás lámpái között árnyékolt terület van.

Amennyiben a gépjárművek lakott területen kívül közlekednek, reflektorfényt használhatnak. A reflektort a szembenjövő járműnek legalább 150 méteres távolságból tompítani kell.

Tudni kell azt, hogy ha a jármű vezetőjét a szembenjövő jármű reflektorfénye elvakítja, meg kell állni és utját csak akkor folytathatja, ha látását visszanyerte.

Irányjelzés alkalmazása.

A közúti forgalomban résztvevő járművek fény, kar, vagy tárcsa jelzéssel kötelesek jelezni, ha haladási irányukat megváltoztatják. Az irányjelzést kellő távolságról és jól láthatóan kell alkalmazni. Irányjelzést kell alkalmazni előzések alkalmával is. Nem tekintendő előzésnek az uttest jobboldalán, a járdsziget mentén várakozó gépjárművek, vagy egyéb járművek mellett való elhaladás. Álló jármű mellett való elhaladást mellőzésnek nevezzük, ezért irányjelzést adni ilyen esetben nem kell. Irányjelzést kell használni álló jármű kerülése esetén akkor, amikor a villamos sínek az uttest két szélén vannak lefektetve és a várakozó járművek a két sín pár közötti uttest részen várakoznak.

Forgalom elsőbbség biztosítása.

A közúti forgalomban a KRESZ. rendelkezéseinek megtartása mellett, szabad utat kell biztosítani:

- a./ a tűzoltók, a mentők, a közbiztonsági szervek,
- b./ az országos hatóságok megkülönböztető jelzéssel ellátott járműveinek,
- c./ a fegyveres testületek forgalomszabályozókkal irányított, vagy önállóan menetelő zárt járműoszlopai, valamint gyalogos oszlopai részére,
- d./ ezenkívül a villamosok, trolleybuszok, autóbuszok részére is.

./.

A közrendvédelmi szolgálatot ellátó rendőrök feladata tehát, hogy a felsorolt esetekben közbiztonsági szolgálat ellátása közben szükség szerint személyes ténykedéssel biztosítsák a járművek akadálymentes közlekedését. Ha a forgalom megkívánja, az egyéb járművek forgalmát le kell állítani addig, amíg a forgalmi elsőbbséget élvező járművek elhaladnak. Ilyen esetekben a rendőr fellépése határozott és félreértéseket kizáró legyen.

A járművek parkirozása.

Parkirozás, vagy várakozás alatt azt értjük, amikor a gépjárművek két percnél hosszabb ideig tartózkodnak egy helyen. Két percen belüli tartózkodást megállásnak nevezünk.

Az utcai forgalom rendjének biztosítása megköveteli, hogy a szolgálatot teljesítő rendőrök minden olyan esetben intézkedjenek, amikor a járművek parkirozásaikkal akadályozzák a közlekedést. Igen gyakori jelenség, hogy például a közhasználatu személyszállító járművek megálló helyeiben állnak meg, vagy parkiroznak idegen gépjárművek és az ott elhaladó közrendvédelmi rendőr intézkedés nélkül megy el az esemény mellett. A rossz helyen történő parkirozás sok bosszúságot okoz úgy a közhasználatu járművek vezetőinek, mint az utazóközönségnek, mert a megállóban való beállítás és kihajtás helye nincs biztosítva. Ezért fordult elő, hogy az utasok kénytelenek a megálló előtt, vagy mögött megállni kényszerülő autóbuszok után futkározni.

Várakozni tilos:

- a./ azokon a helyeken, ahol a megállás is tilos,
- b./ országos főútvonalon, amennyiben a közelben betorkoló ut van /ha a közelben betorkoló ut van, várakozni csak ott szabad/,
- c./ középületek, pályaudvarok, éttermek, szállodák, színházak ki- és bejáratánál, valamint olyan épületek be- és kijáratánál, ahol a várakozó jármű, vagy onnan kijövő járművek a közlekedést zavarják.
- d./ ahol a várakozást, jelzőtábla tiltja.

Megállni tilos:

A megállás az egyirányú utcát és a kijelölt várakozó helyeket kivéve csak a haladás irányának megfelelően az uttest jobboldalán történhet, ha ezzel a gyalogjárók és más járművek közlekedését nem akadályozza. A járdaszegély mellé úgy kell beállni a járművekkel, hogy azok jobboldali kerekei a járdaszegélytől legfeljebb 30 cm-re legyenek.

Az alábbi helyeken tilos megállni:

- a./ utkereszteződésben, uttorkolatban, utelágazásban, éles vagy be nem látható utkanyarulatban;
- b./ utkereszteződésnél, uttorkolatnál, a kereszteződéstől vagy torkolattól /lakott területen a járda sarkától/ számított 15 m-en belül;

./.

- c./ vasuti átjáróban vagy villamosvágányon;
- d./ hidon, aluljáróban vagy alagutban; hidfőben, alagut vagy aluljáró ki- és bejáratában;
- e./ olyan helyen, ahol az álló járművet a többi jármű vezetője nem veheti észre /pl. meredek dombtető előtt/;
- f./ járdán és kijelölt gyalogátkelőhelyen;
- g./ villamos-, trolleybusz-, vagy autóbusszmegállóhelyénél a közönség várakozására szolgáló járdaszívet és járda közötti uttesten; e tilalom alól az elsőfoku rendőri hatóság esetenként felmentést adhat;
- h./ közhasználatu járművek megálló-, illetve várakozóhelyén, továbbá kettős megállóhely esetében a két megállóhelytábla közötti területen, egyébként pedig a megállóhelytábla előtt 10, a tábla után 15 m-en belül;
- i./ villamossal, trolleybusszal, autóbusszal úgy, hogy a jármű eleje a megállóhelyet jelző táblán túl legyen;
- j./ ahol a megállást jelző tábla tiltja;
- k./ robbanóanyagot vagy robbantószerzt szállító járművel lakott területen, - a fel- és lerakás, valamint esetleg üzemszavar eseteit kivéve.

5./ Meg kell állni:

- a./ a rendőr, államvédelmi őr, pénzügyőr és jelzőőr felemelt kar-, tárcsa- vagy lámpajelzésére; rendőr sipjelzésére; néphadsereg forgalomirányítójának felemelt piros zászló- vagy tárcsajelzésére;
- b./ ha az uttesten zárt csoport halad át;
- c./ ha az uttesten gyermekek egyenként vagy csoportosan haladnak át;
- d./ ha az uttesten láthatóan testi fogyatkozásban szenvedő személy /fehér bottal ellátott vak, három feketepontos sárga karszalaggal ellátott süketnéma, mankós személy, stb./ halad át;
- e./ lakott területen kívül sorompó nélküli vasuti átjáró előtt, avégett, hogy a vezető az áthaladás veszélytelenségéről meggyőződhessek;
- f./ olyan villamos, trolleybusz, illetve autóbusszmegállóhely előtt, ahol a fel- és leszállás az uttesten történik, a fel- és leszállás idejére;
- g./ az országos főútvonalra, valamint az első- és másodrendű főútvonalra ráhajtás előtt;
- h./ közuti baleset okozása vagy észlelése esetén, továbbá elsősegélynyújtás, valamint kigyulladt jármű oltása céljából;
- i./ a szükségeshez képest ijedező állattal való találkozás esetén.

./.

6./ A megállást a vezető karjának, illetve a tárcsának függőleges feltartásával, féklámpával ellátott gépjárműnél pedig - lábfékkel történő fékezés esetén - a féklámpával köteles jelezni.

7./ Ha az utkereszteződésnél vagy uttorkolatnál a forgalmi rendőr vagy jelzőlámpa megállítja, a járművekkel aszerint kell felállni, hogy egymást a továbbhaladásban ne akadályozzák; jobbra kanyarodó járművel az uttest menetirány szerinti jobb oldalának jobb szélén, az egyenes irányban haladó járművel a középén, balra kanyarodó járművel pedig, - amennyiben a járművek a szembejövő járművek forgalmának akadályozása nélkül három sorban is felállhatnak - a balszálon kell megállni. Amennyiben a menetirány szerinti jobb oldalon csak két jármű fér el, a balra kanyarodó és az egyenes irányban haladó járművel a baloldali helyet kell elfoglalni. Ha a járművel nem azon a helyen helyezkedtek el, amelyen haladási szándékuknak megfelelően el kellett volna helyezkedni, elhelyezkedésüknek megfelelő irányban kell elhaladni.

A gyalogosok által leggyakrabban elkövetett szabálysértések és az ellene foganatosítandó intézkedések a következők:

1./ Azt, aki forgalmasabb utvonalakon nem az utkereszteződésben, uttorkolatban, vagy nem a kijelölt helyen halad át, illetve, aki az uttesten nem derékszögben, hanem átlós irányban halad át - figyelmeztetni, illetve helyszinbirságot kell.

2./ Mozgó villamosra, autóbuszra, HÉV-re való felugrás, vagy onnan leugrás esetén a fel, vagy leugrót helyszinbirságot kell, illetve feljelenteni kell.

3./ A villamosok ellenkező oldalán való felszállás, vagy az ott történő utazás esetén a villamost sipjelzéssel meg kell állítani és az utast helyszinbirságot, vagy feljelenteni kell.

4./ Gyakori, hogy az utasok főleg az autóbusznál nem a járdaszélén, hanem az uttesten várakoznak. Ilyen esetben figyelmeztetést kell alkalmazni.

5./ Sokszor tapasztalható, hogy ott, ahol rendőr, vagy forgalomirányító lámpával irányítják a forgalmat, a gyalogosok tilos jelzésben áthaladnak, vagy az ugyancsak tilos sárga jelzésnél elindulnak és ellepik az uttestet. Ezt füttyszóval meg kell akadályozni és figyelmeztetést, illetve helyszinbirságot kell alkalmazni.

6./ A gyalogjárdáról a járdaszigetre és onnan a gyalogjárdára a sziget teljes hosszában minden szinben át lehet menni, ha ezt a forgalom megengedi. Azonban a gyalogjárdáról, vagy a járdaszigetről a tulsó gyalogjárdára csak zöld jelzésben szabad áthaladni. Az ilyen áthaladást piros és sárga jelzésnél füttyszóval meg kell akadályozni és a gyalogost figyelmeztetni, illetve helyszinbirságot kell.

7./ Sokszor előfordul, hogy gyermekek forgalmas utcákban labdáznak, rolleroznak, ródliznak, szaladgálnak. Ezt a gyermekek szükség esetén a szülők figyelmeztetésével kell megakadályozni.

./.

8./ A gyalogosokkal szembeni fellépés határozott, de udvarias legyen. Nem szabad vitatkozni, veszekedni az ellentmondó gyalogosokkal, hanem őt, vagy nyugodtan figyelmeztetni kell, vagy helyszinbirságotolni, vagy felejelenteni. De minden esetben meg kell magyarázni, hogy milyen szabálytalanságot követett el, milyen veszély származott magatartásából reánézve és hogy az elkövetett cselekmény miatt részesült figyelmeztetésben, helyszinbirságotolásban, vagy feljelentésben. Ugy kell beszélni és érvelni, hogy az emberek megértsék az általuk elkövetett cselekmény veszélyességét, hogy máskor hasonló szabálysértést ne kövessenek el.

9./ A jelenlegi gyakorlat szerint a legkisebb mértékben tapasztalható, hogy közrendvédelmi rendőrök az uttesten áthaladó gyermekeket, aggokat, vagy testi fogyatékosokban szenvedőket segítsenek a forgalmon. Minden rendőr feladatát képezik hogy az ilyen személyeket megfelelő segítségben részesítse. Ha a rendőr a gyermekekkel, aggokkal szemben előzékeny magatartást tanusít, az a forgalomban résztvevő tömegek előtt növeli a rendőrség tekintélyét és fokozza a testület iránti tiszteletet.

10./ Az utas-balesetek csökkentése érdekében intézkedni kell villamosok és az autóbuszok kalauzaival szemben, amikor a kocsit leengetik, mielőtt az utasok arra fel, vagy leszálltak volna. A villamosoknál, ahol külön indító van, az indítót kell figyelmeztetni, hogy addig ne indítsa el a villamost, amíg arra az utasok fel nem szálltak. Figyelmeztetést, vagy a személyi lap elvételével feljelentést kell alkalmazni.

A lovaskocsihajtók, kerékpárosok és triciklisták által leggyakrabban elkövetett szabálysértések.

1./ A lovaskocsihajtó ital hatása alatt hajtja a fogatolt járművet a közúti forgalomban. Meg kell akadályozni a jármű továbbhaladását és a hajtási igazolvány bevonása mellett a hajtó ellen feljelentést kell tenni.

2./ A lovaskocsihajtóknak, a kerékpárosoknak, a tricikliseknek közvetlenül az uttest szélén, a járda mellett kell közlekedniök. E szabály ellen vétőket figyelmeztetésben kell részesíteni.

3./ A lovaskocsihajtók, a kerékpárosok, a triciklisek az elsőrendű főútvonalon /Rákóczi ut, Kossuth Lajos utca, Nagykörút - Boráros tértől, a Marx térig - Népköztársaság utja, József Attila utca/ reggel 7 órától este 21 óráig nem közlekedhetnek. Kivételt képeznek a néphadsereg zárt kötelékében haladó járművei, a posta szolgálatában lévő járművei és a kerékpáros kézbesítők, a kerékpáros rendőrök, valamint a sajtótermékek és filmek kihordásával foglalkozó kerékpáros küldöncök. Az elsőrendű főútvonalra a kitiltott járművek csak akkor hajthatnak be, ha telephelyük ott van, illetve ha onnan, vagy oda szállítanak. Ilyen esetben a főútvonalra csak a célhoz legközelebb eső mellékutcából szabad behajtani. A rendőrlékezést megszegő járművek vezetőit az elsőrendű főútvonalról el kell terelni, figyelmeztetni, illetve helyszinbirságotolni kell.

./.

4./ Jelzőtáblák utasításának megszegése elsősorban a "Behajtani tilos", "Várakozni tilos", "Parkirozni tilos", "Átmenő forgalom tilos", "Kötelező megállás"-t jelző táblák figyelmen kívül hagyása. Különös gond fordítandó a tilos helyeken való engedély nélküli megállás megszüntetésére a járdaszíjak és gyalogjárda között, a villamos és autóbusz megállóhelyeinél, az egyirányú utcákban jobb oldalon. Az engedély nélkül megállást figyelmeztetéssel, illetve helyszinbirsággal kell megszüntetni.

5./ Minden körülmények között meg kell szüntetni az egyirányú utcákban a haladási iránnyal szemben való közlekedést. A szabálytalanságot elkövetővel szemben feljelentést kell alkalmazni.

6./ A lovaskocsihajtók és kerékpárosok gyakran kivilágitatlanul vesznek részt a forgalomban. Hely szinbirságot, illetve feljelentést kell alkalmazni.

7./ A gépjárművezetők ellenőrzését a Közlekedésrendészeti Osztály beosztottjai végzik. A helyszinbirságot, kiszabásánál az érvényben lévő helyszinbirságolási útmutatót kell felhasználni.

E tárgyanyag célja az, hogy a közrendvédelmi rendőrök általában megismerjék azokat a legfontosabb közlekedési szabályokat, amelyeknek betartását szolgálatuk közben biztosítani kell. Mint már előzőleg is utalás történt arra, hogy a közlekedési szabályok betartásának ellenőrzése nem jelenti azt, hogy az állampolgárok felelősségrevonását, büntetését fokozzuk, ismételten felhívom a figyelmet arra, hogy az eljárások során az előzékenység, az udvariasság és a segítőkészség jellemezze a rendőrök munkáját. Nem cél az állampolgárok büntetése, de követelmény a közlekedési szabályok fokozott betartása, a közlekedési fegyelem megszilárdítása. Arra kell törekedni, hogy minden rendőri intézkedés nyomán szilárduljon a rendőrség és a tömegek közötti kapcsolat és olyan viszony alakuljon ki a közúti forgalomban résztvevők és a rendőrök között, amely a kölcsönös megbecsülést fejezi ki.

. - . - . - .